

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 15.

V Mariboru 14. aprila 1870.

Tečaj IV.

Postava od 8. februarja 1869,

veljavna za vojvodstvo štajarsko, kar se tiče
nadzorništva šolskega.

III. Okrajno šolsko svetovalstvo.

§. 23. Prvo višje nadzorstvo čez ljudske šole ima okrajno
šolsko svetovalstvo.

§. 24. Za vsak šolski okraj se mora ustanoviti okrajno
šolsko svetovalstvo. Navadno je okraj okrajnega zastopa,
tudi šolski okraj.

Meje šolskega okraja se premenijo po deželni postavi.
Mesta, ktera imajo svoja posebna srenjska pravila,
imajo tudi poseben šolski okraj.

§. 25. Okrajno šolsko svetovalstvo je sestavljeno:

a) iz glavarja politične okrajne gospodske, ki je pred-
sednik,

b) iz enega učitelja verozakona onih sovornikov, kte-
rih je v okraju več kakor 500 duš, ktere ga imenuje deželni
poglar.

c) iz enega okrajnega šolskega ogleda,

d) iz enega zvedenca v učeništvu, ki se izvoli izmed
učiteljev, ki imajo stalno službo v okraju, in sicer se voli v
zborni učiteljev pod predsedništvom okrajnega šolskega
ogleda. Volitev mora potrditi deželno šolsko svetovalstvo.

e) iz peterih udov, ktere voli okrajni zastop.

Voliti se smejo vsi oni, ki imajo lastnosti, da se smejo
voliti v srenjski zastop one srenje, ktera spada v šolski
okraj. Če kdo to lastnost zgubi, mora tudi stopiti iz okraj-
nega šolskega svetovalstva. Vse volitve so veljavne 6 let.

Predstojnik okrajne gospodske imenuje namestnika, če
je namreč on zadržan, izmed okrajnih šolskih svetovalcev,
ki opravlja njegove posle celi opraviški čas. To imenovanje
mora potrditi deželni poglar.

§. 26. V mestih, ktera imajo svoja posebna srenjska
pravila, se mora postaviti mestno šolsko svetovalstvo, ktero
mora oskrbovati one posle, ktere oskrbuje drugače krajno-
in okrajno šolsko svetovalstvo. Njegov predsednik je mestni
župan, njegova namestnika pa voli mestno šolsko svetoval-
stvo med seboj po večini glasov. V vsem drugem veljajo
pravila §. 25 o ustanovitvi okrajnega šolskega svetovalstva
s izjemom, da voli oni ude mestnega svetovalstva, ki niso
imenovani, in v glavnem mestu Gradcu dva zvedenca izmed
onih učiteljev, ki imajo stalno službo.

§. 27. Okrajno šolsko svetovalstvo ima vse one oblasti
zastran vseh javnih in privatnih šol in zavodov, ki spadajo
v njegov okraj, ktere so po dozdajni postavi imeli politični
okrajni uradi in okrajni šolski ogledi.

Posebno pa mora:

1) Zastopati koristi šolskega okraja zunaj, imeti natanko
popisano stanje šolskih stvari v okraju in skrbeti za postavni
red v šolskih zadevah, in za poboljšanje sploh in vsake
šole posebno.

2) Skrbeti za to, da se oznanijo in izpeljujejo vse po-
stave in ukazi višje šolske gospodske, ktere so dane v šol-
skih zadevah.

3) Voditi obravnave, poravnjanja in povekšanje šol se
že nahajajočih in vstanovitve novih, predložitev ušoljenja,
ali izključbe iz šole, mora imeti viši nadzor čez zidanje šol,

preskrbljenje potreb za prostore ljudskih šol, mora ugotoviti
in potrditi šolske napovede (fasijske).

4) ima pravico višjega državnega nadzora čez krajne
in šolske zaloge in šolske ustanove, t. j., če niso za to od-
ločeni posebni uradi.

5) Skrbeti za šolo in učitelje v vseh ekonomičnih in
policijskih razmerah, odloči v prvi sodnijski stopnji pritožbe
zastran učnih pomočkov, plač (dotacij) in plačil za oskrb-
ljenje do tega, če se ta plačila za oskrbljenje ne plačujejo
iz državnih ali deželnih pripomočkov.

6) Odloči v prvi sodnijski stopnji, kteri učni jezik se
naj izvoli.

7) Sme rabiti silne moči, da se izpeljajo od njega dane
naredbe v postavno določenih primerljajih.

8. Prazne službe pri šoli sme začasno podeliti.

9. Preiskati disciplinarne prestopne učiteljstva in druge
šolske pogrške in ima odločbo o tem v prvi sodnijski stop-
nji, ali če je potreba, ima pravico predložiti stvar dežel-
nemu šolskemu svetovalstvu.

10) Pospeševati dalno izobraževanje učiteljstva, skrbeti
za posvetovanje okrajnih učiteljev in nadzorovati šolske in
učiteljske knjižnice.

11) Davati spričala pridnosti učiteljstvu.

12) Uravnati da se napravijo krajna šolska svetovalstva
in pospešiti in nadzorovati njih delavnosti (§. 6, 7, 12, 18, 21.)

13) Skrbeti za to, da se pregledajo šole.

14) Ustanoviti postavne praznike za javne ljudske šole
o času, kteri je za kraj najbolj primeren po tem, ko je o
tem uslišal krajno šolsko svetovalstvo. (Dalje.)

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Pomnoženje sadnega drevja iz semena.

Iz semena se najlepša, najzdravejša, najmočnejša in
najtrpečnejša drevesa izredijo. Veče seme stori veče drevo,
drobniše ali manjše seme pa manjše drevo. Nektero seme
zraste v lepo drevo, ktero brez cepljenja prav okusni, pri-
jetni žlahni sad rodi. Na tak način se množijo razna ple-
mena sadnih drevov, ki potem od izreditelja ali kraja imé
dobijo, ali pa se imenujejo po kakem slavnem gospodu ki
je prijatelj sadjoreje, ali sicer imenitna oseba. Zato zovemo,
post., jabelka: Car Aleksander, Sorgolet, žlahni boršic itd.

Za seme se peške in kosčice vsikdar od dobro zrelega
sadja po leti in v jeseni nabirajo, ki so rujave, črnklaste in
gladke. Ako se od tropin za to jemljejo, jih je treba pre-
sejati in prebrati, da bo samo lepo, zdravo in popolnoma
zrelo; ne pa plesnjivo ali natolčeno. Iz gnjilega, suhega in
sparjenega sadja, tudi iz tropin, ki so se za jesih namakale,
ne veljajo nič, in niso za seme. Seme je zrelo, kdor sad
sam od sebe ali ko se le nekoliko drevo potrese, rado iz
drevesa pade, in je pocelj sub, ki nič več od debla soka ne
prejema; peške in kosčice pa so rujave in črnklaste.

Ako so se grede že več časa poprej napravile in več-
krat prekopale, se obsadijo še tisto jesen; vendar je dobro
si nekoliko semena skoz zimo hraniti za spomlad, če nebi
izhajalo, da je drugo pri rokah, ali pa prihodnjo spomlad. V